

Fort de Roovere Bergen op Zoom NS-wandeling

Voordat u gaat wandelen...

Inleiding

Stichting Wandelnet heeft in samenwerking met de Nederlandse Spoorwegen een serie wandelingen van station naar station samengesteld. Deze NS-wandelingen volgen meestal een gedeelte van een Lange-Afstand-Wandelpad (LAW). Deze rondwandeling volgt meerdere LAW's. Vanaf het station tot aan Klavervelden (iets ten oosten van de stad) volgt u de GR5, die van Hoek van Holland naar Nice loopt. De GR5 maakt deel uit van de E2, een Europese route van bijna 5000 kilometer door Groot-Brittannië, Nederland, België en Frankrijk. Het Nederlandse deel van de GR5 staat beschreven in de gids van het Nederlands Kustpad deel 1 (LAW 5-1). Vanaf Klavervelden tot Fort de Roovere volgt u het Floris V-pad (LAW 1-3, Amsterdam-Bergen op Zoom, 245 km). Van het fort tot aan het station volgt u weer de GR5.

NS-wandeling Fort de Roovere is een afwisselende wandeling van **18 kilometer**, die kan worden ingekort tot **13 of 16 kilometer** door eerst een stukje met de bus te reizen.

U verlaat Bergen op Zoom aan de oostzijde en loopt eerst naar Klavervelden: een knooppunt waar LAW's uit zes verschillende richtingen bij elkaar komen! Via Landgoed Zoomland, een

afwisselend gebied met loof- en naaldbos, heide, stuifzand en moeras bereikt u Fort de Roovere, gebouwd in de 17de eeuw om Bergen op Zoom te verdedigen. Via de noordzijde wandelt u Bergen op Zoom in. Het centrum ademt een en al historie. De kans is groot dat u tijd te kort komt en nog eens terugkeert om deze historische en bourgondische stad beter te leren kennen. Honden zijn aangelijnd toegestaan. Veel wandelplezier!

Horeca onderweg

Na 2,5 km, net voorbij de A4, ligt Villa Heidetuin, een B&B met brasserie en terras. Elke dag, behalve di, meestal geopend van 10-17 uur; kijk voor actuele openingstijden op www.villaheidetuin.eu.

Na 3 km Stayokay Bergen op Zoom, elke dag open vanaf 8 uur, www.stayokay.com/nl/hostel/bergen-op-zoom.

Na circa 7,5 km staan er borden die verwijzen naar Brasserie De Berk en Restaurant Le Bouleau. Brasserie De Berk is di t/m za geopend vanaf 11 uur, zondag vanaf 12 uur (ma gesloten); www.brasserieideberk.nl. Restaurant Le Bouleau is minder op wandelaars ingesteld en vooral geschikt om er 's avonds te dineren.

Na 10 km, even voor het viaduct over de A4, ligt Manege de Paardenhoeve, met kantine waar wandelaars welkom zijn. Open di t/m vr vanaf 13.30 uur, ma vanaf 15.30, za vanaf 8.30, zo vanaf 10 uur. Voor actuele tijden zie www.manegedepaardenhoeve.nl.

Aan het eind van de route is er een ruime keuze aan cafés en restaurants in het centrum van Bergen op Zoom.

Heen- en terugreis

Bergen op Zoom is rechtstreeks per trein bereikbaar vanaf Lelystad, Amsterdam Centraal, Leiden, Den Haag, Rotterdam en Roosendaal. Vanaf Bergen op Zoom rijdt er 2x per uur een trein naar Vlissingen (om .01 en .31 uur). De treinen richting Lelystad vertrekken ook 2x per uur (om .27 en .57 uur). Actuele informatie staat op www.ns.nl.

Openbaar vervoer tussen wandeling en station

Deze rondwandeling is 18 kilometer lang, maar kan worden ingekort door vanaf het station eerst de bus te pakken.

* Inkorten tot 16 km: stadsbus 22 vanaf station Bergen op Zoom, uitstappen halte Pasteurlaan (aan route, zie *). De bus vertrekt ma t/m za 2x per uur om .24 en .54 (zo alleen om .24 uur). Zie routebeschrijving bij *, na infoblokje 1.

** Inkorten tot 13 km: buslijn 112 vanaf station Bergen op Zoom, uitstappen halte Mastendreef. De bus vertrekt op werkdagen 1x per uur om .58 uur; za om .00 uur, maar niet op zondag! Route oppikken: parallelweg klein stukje terug (richting viaduct) en rechtsaf, Gareelweg. Neem in de bocht naar links (voorbij twee paden met slagboom) het brede pad rechtsaf, verboden voor auto's (Gareelbrug); zie routebeschrijving bij ** (na infoblokje 2, 2e alinea). Zie 9292.nl voor actuele informatie over de buslijnen.

Markering van de route

Deze NS-wandeling volgt de wit-rode markeringen van de GR5 en het Floris V-pad. U treft de markeringen aan op straatmeubilair, zoals een hek, een lantaarnpaal, de achterzijde van een verkeersbord of op een paal (van een verkeersbord). Er is vooral op die punten gemarkeerd waar twijfel over de juiste route zou kunnen ontstaan. Waar routebeschrijving en markering verschillen, blijft u de markering volgen. Tussentijdse veranderingen in het terrein worden op deze manier ondervangen. De markering van de route wordt onderhouden door vrijwilligers van Stichting Wandelnet.

Routebeschrijving

De beschrijving van de route is in kleinere stukken opgedeeld. Deze stukjes worden in de tekst aangegeven met het wit-rode pictogram dat overeenkomt met de markering van de LAW. De tekst van de routebeschrijving wordt afgewisseld met korte stukjes achtergrondinformatie over bezienswaardigheden, natuur en landschap. Deze informatie is blauw gedrukt en wordt met nummers aangeduid. De nummers in de tekst vindt u terug op het kaartje.

Stichting Wandelnet

In ons land zijn circa 40 Lange-Afstand-Wandelpaden (LAW's), in lengte variërend van 80 tot 485 km, beschreven en gemarkeerd. Alle activiteiten op het gebied van LAW's in Nederland worden gecoördineerd door Stichting Wandelnet. Daarnaast behartigt Wandelnet de belangen van alle recreatieve wandelaars in Nederland. Binnen deze stichting

werken tien organisaties samen. Meer weten over de LAW's? Kijk op www.wandelnet.nl.

Beschrijving van de wandeltocht

De route start aan de achterzijde van het station. (Vanwege werkzaamheden aan de voetgangerstunnel bij het station is deze tot de zomer van 2016 niet toegankelijk. Volg de tijdelijke borden die u naar de achterzijde van het station wijzen.) Volg de Iepstraat en ga aan het einde van de straat rechtsaf, Kastanjelaan. Voorbij r.k.-kerk op het Piusplein eerst oversteken en dan linksaf. Plein gaat over in Gentiaanstraat, wordt later Ericalaan. Na een waterplas aan uw rechterhand gaat u rechtsaf. Volg het voetpad met het water aan de rechterhand. Ga aan het einde van de plas rechtdoor, naar boven. Bij een tweede plas schuin naar links. Langs een rij kastanjebomen (rechts) komt u op het trottoir van een vierbaansweg (Rooseveltlaan). Ga linksaf naar de verkeerslichten.

① Grande Randonnée, GR5

Tijdens deze wandeling volgt u een paar trajecten van de GR5, een langeafstandswandelpad van meer dan 2000 kilometer dat van de Noordzee (Hoek van Holland) naar de Middellandse Zee (Nice) loopt. Na Nederland loopt de route via de Belgische Ardennen, langs de Moezel, door de Vozezen en de Jura naar het Meer van Genève. Daarna volgt de grote oversteek dwars

door de Alpen. De GR5 is ontwikkeld door de Belgische zusterorganisatie van Wandelnet, de Grote Routepaden (www.groteroutepaden.be) en door de Franse organisatie FFRandonnée (www.ffrandonnee.fr).

Bij de verkeerslichten naar rechts de Rooseveltlaan oversteken en meteen linksaf, Pasteurlaan (langs bushalte*). Op Boerhaveplein doorlopen in de zelfde richting. Aan het eind van het plein rechtsaf en meteen linksaf, Balsedreef. Via de tunnel onder de snelweg (A4 en A58) doorlopen; negeer een LAW-afsplitsing naar rechts. Na 650 meter bereikt u het kruispunt met Klaverveldenweg en Boslustweg. Schuin rechts ligt Stayokay Bergen op Zoom. De handwijzer op het kruispunt geeft de richting aan van alle hier vertrekkende en passerende Lange-Afstand-Wandelpaden.

Vanaf Stayokay Bergen op Zoom en handwijzer de kruising oversteken, Klaverveldenweg, in de richting van het Floris V-pad (LAW 1-3). Na 300 meter bij bordje 'Zoomland' rechtsaf. Na 75 meter, tegenover een boerderij (kp35), linksaf een bospad volgen. Op de splitsing rechts aanhouden. Ga aan het eind van het bochtige pad stomp linksaf langs een bankje (dus niet scherp linksaf). Op een splitsing rechts aanhouden. Meteen na een bankje linksaf.

② Landgoed Zoomland

Het 285 hectare grote Landgoed Zoomland is een samenvoeging van vier oudere landgoederen, die in

de 17de eeuw net buiten de stad werden aangelegd. De landhuizen zijn inmiddels verdwenen, maar de beukendreven zijn nog goed herkenbaar. Zoomland is nu in handen van het Brabants Landschap. Het landgoed is één grote afwisseling van loof- en naaldbos, weiland, heide, stuifzand en moeras. Door de variatie is het landgoed rijk aan vogelsoorten, vooral zangvogels. In mei hoort u er de nachtegaal, de zwartkop en de vink. Regelmatig zijn er bergeenden te zien. Verder broeden er de torenvalk, de groene, zwarte en bonte specht, de wiewaal, wintertaling, houtsnip, ransuil en patrijs.

Op de kruising (kp39) met een brede bosweg linksaf. Beukenlaan volgen tot het einde. Loop langs de slagboom en over de parkeerplaats. Vervolgens de asfaltweg oversteken en de A58 kruisen (viaduct, Gareelweg). Waar de verharde weg scherp rechts afbuigt, gaat u rechtdoor; bordje verboden voor auto's (Gareelbrug **).

Na 300 meter (kp2) een bruggetje over en linksaf. Ga aan het eind rechtsaf, de asfaltweg op. Na ruim 500 meter kruist u een spoorlijn. Direct hierna (kp3) rechtsaf, een bospad op. Volg de bocht naar links. Een asfaltweg kruisen (kp31) en rechtdoor de bosrand volgen. Bij een bospad rechtsaf. Aan het einde linksaf, een brede bosweg volgen. Negeer alle zijpaden. Ga op een kruispunt van meerdere wegen stomp rechts (dus niet scherp rechtsaf, maar in een hoek groter dan 90 graden). Direct hierna op een splitsing rechts aanhouden. De asfaltweg kruisen

(kp90) en rechtdoor, bospad vervolgen. Ga aan het eind van het pad (kp91) haaks (90 graden) rechtsaf. Zijwegen negeren en de bosweg circa 300 meter volgen tot aan een slagboom met zandweg.

Ga hier linksaf naar de asfaltweg (Moerstraatsebaan). De asfaltweg kruisen en rechtdoor, doodlopende weg in (Verlengde Zandstraat). Bij de snelweg A4 rechtsaf, Verlengde Zandstraat. Ga voorbij een manege op de asfaltweg linksaf, Schansbaan. Volg de ventweg langs de A4. Na circa 200 meter op een driesprong met handwijzer linksaf, via de asfaltweg het viaduct over. Na het viaduct de asfaltweg (Schansbaan) vervolgen; deze maakt verderop een scherpe bocht naar links. Na circa 150 meter komt u bij een handwijzer en kp88.

Vanaf kp88 kunt u een klein uitstapje maken over de wallen en het binnenterrein van Fort de Roovere. Volg in dat geval vanaf kp88 een klein stukje de asfaltweg en de wit-rode markering (GR5). Ga linksaf een bospad op. Blijf de wit-rode markering (LAW 5) volgen totdat u 'door het water' aankomt op het fortterrein. Loop het zelfde stukje terug naar kp88.

③ Fort De Roovere

De contouren van Fort de Roovere met haar bastions zijn goed zichtbaar in het landschap. Het is een van de drie forten die Frederik Hendrik in 1628 liet bouwen ter verdediging van Bergen op Zoom. En dat was hard nodig. Want West-Brabant was destijds, als deel van het

hertogdom Brabant, een soort buffergebied voor het aangrenzende graafschap Holland.

Het fort is genoemd naar de burgemeester van Dordrecht, Pompeius de Roovere. In opdracht van de Staten van Holland begeleidde hij de bouw van vier forten.

In 2010 is Fort de Roovere hersteld en zo veel mogelijk teruggebracht in de oude staat. Zo stroomt er weer water in de grachten en zijn de twee bastions goed zichtbaar. De ingang van het fort ligt aan de Lingeweg, maar speciaal voor wandelaars is er aan de oostzijde een 'loopgraafbrug' gebouwd waarbij je als het ware dwars door het water wandelt. Er komt ook een uitkijktoren die het mogelijk maakt om de Liniewal richting Fort Pinssen te zien. Op het fortterrein worden overigens gegendste rondleidingen gegeven (zie www.sbm-boz.nl).

-
 Bij kp88 en handwijzer gaat u (gezien vanaf het viaduct over de A4!) linksaf, een onverharde weg op. Na 120 meter rechtsaf. Volg de fortgracht (aan de rechterhand) tot het einde en ga dan linksaf. Aan het eind van dit pad rechtsaf. Even daarna (kp97) weer rechtsaf, een onverharde weg volgen. Ga op de verharde weg rechtdoor. Na 170 meter, voorbij een klein waterloopje, linksaf het talud steil omhoog op. Loop aan het eind van het talud in de zelfde richting door en ga na 130 meter linksaf, de onverharde Ernst Casimirweg op.

④ Voormalig Fort Pinssen

De Ernst Casimirweg loopt dwars door het terrein van

voormalig Fort Pinssen. Dit fort behoorde, net als Fort de Roovere, tot de West-Brabantse Waterlinie. Deze verdedigingslinie tussen Bergen op Zoom en Steenbergen bestond uit een heel stelsel van forten. De linie werd in het westen begrensd door de Oosterschelde; aan de oostzijde lag een uitgestrekt moerasgebied. Ten noorden van Bergen op Zoom werd het moeras doorsneden door drie zandruggen. Door handig gebruik te maken van deze natuurlijke omstandigheden was het vrij eenvoudig om een groot gebied onder water te zetten. Zo was het voor de vijand onmogelijk om steden als Bergen op Zoom en Steenbergen binnen te dringen.

Op de plekken die een zwakke schakel vormden in de verdediging, verrezen forten. Fort Pinssen dateert van 1628. Amper twee eeuwen later kwam het in onbruik. Het fort raakte steeds meer verwaarloosd en overwoekerd. Maar vanuit de lucht en op de kaart is het nog altijd herkenbaar als fort.

-
 Ga op de driesprong rechtsaf. Aan het eind van de weg (kp92) rechtsaf, Prins Mauritsweg. Aan het einde linksaf naar de verkeerslichten. Steek hier Randweg Noord over en volg de Portugalstraat. Neem de eerste weg linksaf (Grensweg). Bij een houten geluidsscherm (dat is bij huisnr. 9), rechtsaf een grasveld oversteken en naar het water lopen. Paadje volgen en een kleine rotonde oversteken. Doorlopen tot een grote treurwilg en dan linksaf, een verhard voetpad op. Ga circa 20 meter vóór het einde van het pad rechtsaf, een smal paadje op. Het water steeds aan de rechterhand houden.

-
 Op de doorgaande weg bij bordje 'Ganzenvijver Noord' (Melanendreef) rechtsaf. Na 275 meter linksaf, Griekenlandstraat. Bij een brugje rechtdoor en het voetpad volgen. Op de driesprong rechts aanhouden. Bij de weg met betonklinkers rechtdoor, een onverhard paadje in en een heuveltje op. Nu rechtdoor, beukenlaan.

-
 Aan het einde rechtsaf. Rechtdoor het bos uitlopen. Een fietspad kruisen en in het Oscar van Hemelpark linksaf, het verharde voetpad blijven volgen. Zijpaden negeren. Aan het einde linksaf, de klinkerweg (Heesterbos) volgen. Bij Korenberg weer linksaf. Links aanhouden, het voetpad volgen naast Burgemeester Wittelaan.

-
 Ga bij de verkeerslichten rechtsaf, Zandstraat. Deze gaat over in Noordzijde Zoom. Bij P-15622 linksaf de brug over. Aan het einde rechtsaf, Zuidzijde Zoom. Neem de eerste weg links, Van Overstratenlaan. Op de kruising met Bolwerk rechtsaf, een parkje in. Neem de eerste weg linksaf, Thomas de Rouckstraat. Aan het einde rechtsaf, Noordsingel. Na 35 meter een parkeerplaatsje oversteken, Wijngaardstraat. Aan het einde rechtsaf, Hofstraat. Loop door de poort door, Markiezenhof. (Als Markiezenhof dicht is: loop om het complex heen via Hofstraat.)

⑤ Markiezenhof

De GR5 loopt dwars door het Markiezenhof: het voormalige woonpaleis van de heren en markiezen van Bergen op Zoom, gebouwd tussen 1485 en 1525. Het

staat op naam van de Mechelse bouwmeester Anthonis Keldermans. De laatgotische gebouwen zijn ruim gegroepeerd rond drie binnenplaatsen. In de 18de eeuw is de tuinvleugel van het woongedeelte verbouwd in Franse bouwstijl.

In 1987 is het paleis gerestaureerd en tegenwoordig is er een historisch museum gevestigd. Bezoekers mogen dwalen door de zalen, kamers, galerijen, binnenplaatsen en tuinen en krijgen zo een beeld hoe de bewoners hier vroeger leefden. Er worden schilderijen, gebruiksvoorwerpen en meubilair uit de 15de tot en 19de eeuw tentoongesteld. Er is ook een kermisexpositie; Bergen op Zoom is namelijk lange tijd de thuishaven geweest voor veel kermisfamilies. Steenbergsestraat 8, geopend di t/m zo 11-17 uur, ma gesloten, zie ook www.markiezenhof.nl.

-
 Na de derde poort linksaf, Steenbergsestraat, gaat verderop over in Fortuinstraat. Op de Grote Markt linksaf langs het stadhuis naar de Zuivelstraat. Deze heet verderop Wouwsestraat, later Stationsstraat. Aan het eind van de weg ligt het station.

⑥ Grote Markt

De grote Markt in Bergen op Zoom, met de vele uitnodigende terrassen, is een van de mooiste stadspaleizen van Nederland. Grootste blikvanger is het stadhuis, dat bestaat uit een samentrekking van drie panden: het schepenhuis (stadhuis), huis Leeuwenborch (handelshuis van Engelse kooplieden) en 'De Olifant'. Het

stadsbestuur zetelt er al vanaf 1516. Het oudste deel, het schepenhuis, is gebouwd rond 1400.

De toren van de Gertrudiskerk, waarvan de oudste delen dateren uit 1370, wordt vanwege zijn vorm ook wel de Peperbus genoemd. Van 1586 tot 1966 was dit een Hervormde kerk. Daarom werd in 1825 aan de andere zijde van het plein de rooms katholieke Heilige Maagd Maria ten Hemelopneming gebouwd, een kerk in zogeheten 'Waterstaatstijl'. In 1990 werd zij getransformeerd tot stadsschouwburg 'De Maagd', die tevens verwijst naar de Franse erenaam van Bergen. Naast het stadhuis staat de oudste herberg van Nederland, hotel De Draak. Al vanaf 1392 tot op de dag van vandaag fungeert dit gebouw als hotel.

Alle gegevens in deze beschrijving en op de routekaart gelden onder voorbehoud van wijzigingen en eventuele drukfouten. De route en de beschrijving van deze NS-wandeltocht werden met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Stichting Wandelnet en NS aanvaarden echter geen verantwoordelijkheid voor schade die wandelaars op enigerlei wijze zouden kunnen ondervinden door gebruik te maken van deze routebeschrijving en/of kaart of door het wandelen van de route. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, publicatie op internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Wandelnet. (150216)